

อนุรักษ์ภูมิปัญญา รักษาสุขภาพด้วยสมุนไพร



สัมภาษณ์พิเศษ

เอนก กระแจ่ม
มหาสารคาม

จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อดูแลสุขภาพชุมชนของ ต.วังแสง อ.แกดำ จ.มหาสารคาม ดำเนินงานภายใต้แนวพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน โดยมูลนิธิวิเศษไทย ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปี 2551 ทำการศึกษาหมอพื้นบ้าน ผู้รู้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ยาพื้นบ้านอีสาน หมอบำบัดพิเศษ หมอเส้น หมอเอ็น ฮีต คอง อาหาร อีสาน โสกบ้าน และสถาปัตยกรรม ชุมชนการดูแลดูแลสุขภาพคนหลังการคลอดบุตร อุบัติเหตุ สุขวัย เป็นต้น ได้แก่ พบภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพทั้งสิ้น 31 เรื่อง แยกเป็นตำรับยา 27 ตำรับ และการดูแลสุขภาพ

นายสมนึก ไชยสงค์ นายก อบต.วังแสง บอกว่า อบต.ร่วมกับสถาบันวิจัยวลัยรุกขเวชมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มองเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพ จึงได้ร่วมกันสร้างเครือข่ายการทำงานออกเป็น 4 ภาคี ด้านสุขภาพระดับตำบลในการผลักดันให้ อบต.เข้าไปดูแลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการของ อบต. เพื่อสนับสนุนภูมิปัญญาพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพชุมชน



สมนึก ไชยสงค์ นายก อบต.วังแสง

โดยมีสถานีอนามัยตำบลวังแสงเป็นเครือข่ายร่วมมือ ซึ่งใช้รูปแบบ อบต.เป็นศูนย์ ภายใต้ชื่อ “ศูนย์บำบัดทุกข์สร้างสุขภาพชุมชนตำบลวังแสง” ในโครงการอภัยแห่ง เบื้องคนอีสาน โดยส่งเสริมรูปแบบการบริการโดยศูนย์บริการสุขภาพขั้นปฐมภูมิ สร้างเครือข่ายด้านสุขภาพกับสถานีอนามัย โดยมีกลุ่มหมอยาพื้นบ้าน 63 คน ในตำบลวังแสง ครูนักเรียนในตำบลวังแสง 2 โรงเรียน ผู้นำหมู่บ้าน อนามัยตำบลวังแสง 1 แห่ง วัดป่าพิเชษฐซิวาล และ อบต.ข้างเคียง

นอกจากมีการศึกษาองค์ความรู้ของหมอยาพื้นบ้านในการดูแลสุขภาพแต่ละชุมชน และศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของท้องถิ่นในการสนับสนุนภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อการดูแลสุขภาพ

ของชุมชน มีหมอยาพื้นบ้านผู้รู้ด้านยาสมุนไพรพื้นบ้านอีสานจำนวน 31 คน ด้านหมอยาบำบัด 5 คน หมอเอ็น-เส้น 13 คน ผู้รู้ด้านฮีต-คอง 5 คน ผู้รู้ด้านสุขวัย พบจำนวน 3 คน ผู้รู้ด้านอุบัติเหตุ 3 คน หมอตำแย 2 คน โดยมีการประชุมสมาชิกผู้นำท้องถิ่นศึกษาเก็บข้อมูลหมอพื้นบ้าน ประชุมหมอพื้นบ้านเพื่อการรักษาได้ถูกตามเป้าหมาย นำความคิดเห็นที่ประชุมสภาตำบลเพื่อให้สภาตำบลอนุมัติหลักการและประชาสัมพันธ์ตามหมู่บ้าน โดยมีผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้านจัดประชุมในหมู่บ้าน นำแผนไปปฏิบัติขยายสู่ปีต่อไป นำแผนไปทดลองใช้โดยการรับรองของสภาตำบล โดยมีรูปแบบหมอเป็นศูนย์ รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหลัก